

AMALIY SAN'AT TARIXI

Arif Kadirov

Arif Kadirov

AMALIY SAN'AT TARIXI

Buxoro me'morchiligida bezak san'ati
VIII-XXI asrlar

**O`zbekiston Respublikasi Oliy va o`rta maxsus ta`lim vazirligi
Buxoro davlat universiteti**

Orif Qodirov

**AMALIY SAN`AT TARIXI
(Buxoro me`morchiligida bezak san`ati
VIII-XXI asrlar)**

**“Durdona” nashriyoti
Buxoro - 2021**

УЎК 745/749(575.146)

85.12я73

Q 53

Qodirov Orif

Amaliy san'at tarixi (Buxoro me'morchiligida bezak san'ati. VIII-XXI asrlar) [Matn] : o'quv qo'llanma / O. Qodirov.-Buxoro: OOO "Sadriiddin Salim Buxoriy" Durdona nashriyoti, 2021.-216 b.

КБК 85.12я73

Ushbu o'quv qo'llanma dunyoning qadimgi shaharlaridan biri Buyuk allomalar, shoirlar, Buxoriylar yurti, bebaho me'moriy yodgorliklari bilan mashhur Buxoro sharifning tarixiy obidalariga mo'jiza kabi yaratilgan badiiy bezak san'ati haqida. Bu shaharning tarixi va yodgorliklari haqidagi yangi qiziqarli ma'lumotlar hozircha alohida tatqiq etilmagan. Buxoro me'morchilik maktabining o'ziga xos tomoni naqsh-nigornilarning yaratilish uslublari va usullari, kompozitsion tuzilishi, turlari o'ziga xos koloriti mazmun va mohiyati kitobda keng yoritilgan.

O'quv qo'llanma tasviriy-amaliy san'at tarixi va nazariyasi, san'atshunoslik yo'nalishidagi oliy ta'lim muassasalari va o'quv yurtlari talabalari hamda o'qituvchilari, qadimshunoslar, tarixchilar, san'atshunoslar va keng kitobxonlarga mo'ljallangan.

Mas'ul muharrir:

G'ayrat Murodov, filologiya fanlari doktori, professor

Taqrizchilar:

Halim To'raev, tarix fanlari doktori professor.

Qoryog'di Jumaev, san'atshunoslik fanlari nomzodi.

O'quv qo'llanma O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2021-yil 1-martdagi 110-sonli buyrug'iga asosan nashr etishga ruxsat berilgan.

Qayd qilish raqami 110-059.

ISBN 978-9943-7080-1-3

Mundarija

Jumaev Q.J. Bezak san`ati xususiyatlari	4
Kirish	5
Buxoro me`morchiligida badiiy bezak san`ati (VIII-XXI) mavzusini o`rganish tarixidan	7
I BOB. Diniy binolarda bezak san`ati	13
Ismoil Somoniy maqbarasi (IX-X asrlar)	14
Xayroboddagi Chashmai Ayub maqbarasi (XIII asr)	15
Fathoboddagi Sayfiddin Bahorziy (Shayx ul Olam)	17
Bayonqulixon maqbarasi 1358 yil	18
Chashmai Ayub maqbarasi (XII – XVI asrlar)	18
Poyi Kalon majmuasi	19
Mag`oki Attori masjidi (XII – XVI asrlar)	22
Masjidi Baland (XVI asr)	22
Masjidi jome`	24
Hakim Qushbegi masjidi (XIX asr)	24
Ark qo`rg`onidagi saroy masjidi (XVII asr)	25
Poyi Ostona masjidi (XVII asr)	25
Bolohovuz masjidi (XVIII asr)	26
Namozgoh masjidi (XII – XVI asrlar)	27
Xitayon jome masjidi (2010-2012 y.y.)	27
Buxoro madrasalarida bezak san`ati	28
II BOB. Buxoro saroylaridagi bezak san`ati	36
Varaxsha saroyi (I – VIII asrlar)	36
Buxoro shahrining qadimgi saroylari haqida	38
Sitorai Mohi Xosa saroyi majmuasi	42
III BOB. Buxoroliklar xonadonlarida bezak san`ati	47
IV BOB. Buxoro me`morchiligida ishlatilgan bezak san`ati turlari	55
Ganch o`ymakorligi san`ati	55
Usta Shirin Murodov	58
Girih naqshlari	61
Naqqoshlik	62
Yog`och o`ymakorligi	63
Koshinkorlik	65
Mayolika	66
Tosh o`ymakorligi	67
Xotima	69
Atamalar sharhi	71
Foydalanilgan adabiyotlar	74